

POMKNAĆ (25) *vb pf*

-o- (10), -ó- (1) *KochPieś.*

inf pomknać (8). ◇ *fut 1 sg* pomknę (2). ◇ *1 pl* pomkniemy (2). ◇ *3 pl* pomkną (2). ◇ *praet 3 sg m* pomknął (1). *f* pomknęła (1). ◇ [3 *pl m pers* pomknęli.] ◇ *plusq 3 sg m* był pomknął (1). ◇ *imp 2 sg* pomkni (2). ◇ *con 2 sg m* byś pomknął (1). ◇ *3 sg m* by pomknął (1). ◇ [3 *pl m pers* by pomknęli, by pomkli.] ◇ *impers praet* pomkniono (2), [pomkni(o)no było]. ◇ *con* by pomkni(o)no (1). ◇ *part praet act* pomknąwszy (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. waga, przeważenie, Linde XVI – XVII w.

1. *Odwlec, przedłużyć; differre, prorogare Mącz* (16) :

pomknać czego (4): *ZapWar 1548 nr 2668*; Ut sibi dies prorogetur, Aby mu dnia pomkniono. *Mącz 358a. Cf Zwroty.*

[*pomknać czego komu do kiedy*: Potym Krolá nálegli áby im práwá poprzyśiągł/ ták iáko to był powinien. A wízákże Krol prośił/ áby mu ielzczę do roku tego pomkli *BielKron 1597 395 (Linde)*; *Diar 1566 nr 66.*]

Zwroty: »[ile] czasu, [czas] pomknać« = *przesunąć termin* (1): (*marg*) Księgi dzieśiąte o gwałcie przez ługi. (-) Potym dzieśięć niedziel czału tego pomkniono. *SarnStat 649*; [użyliśmy ich [żołnierzy], aby nam jeszcze pomknęli czasu do świętego Bartłomieja blisko przyszłego *Diar 1566 nr 66*; pozwalamy tego tak jm. Ks. arcybiskupowi jako prymasowi i innym pp. radom, żeby pomknać czas sejmowy, jako potrzeba pokaże *AktaSejmikPozn 1573/16.*]

»pomknać dalej« (1): maia nagrodzicz panu Castallanovy a to pomknawssy dalej dzierzawy tam tego ymienia *ZapWar 1548 nr 2668.*

»pomknać roku« = *przesunąć termin* (2): Sed diffundere diem olim in iudiciis significabat. Do yutrá odłożyć/ Pomknać roku názáyutrz. *Mącz 88b, 476a.*

Przen (11) :

Zwroty: »pomknać czasu« [w tym: komu (3)] = *odwlec czas śmierci [szyk zmienny]* (9): Bocz już wiecz niepomkną czału [...] Gdy czie wgrzechu śmiercz zaftanie *RejKup 12v, b5v, e8v, F*; Oto fie vznay nędzniku/ oto czyn pokutę/ á ia ielzczę poczekam á pomknę czału vpadku á zátrácenia twoiego. *RejAp 31v*; Iużci tám czału nie pomkną/ iuż thám nie naydziełz áni v kupuiących/ áni v przedáiących *RejPos 147, 257*; Iáko mu pomknać czału Pan Bog raczył áż do rozważnieyśzey ftárości iego *RejZwierc 125v, 125v.*

»pomknać dalej« (1): Panie acz fię ftrach pokuśzyć Świętey twey woley poruśzyć. Ale zmyłofierdzia fwego Pomkny dalej czału twego. *RejKup b5v.*

»pomknać żywota, [nić żywota]« (1): Rybitw [...] Włowił ielt łzczuczkę młodą: Ktora k niemu przemowiła: Tákimi łwoy prośiła: Co małz po mnie tákó máley/ Pomkni mi żywotá dáley: Wízák mię potym wielką imiełz/ A więłszy pożytek weźmiełz. *BierEz H4*; [Poki zpriyázne [!]] Párki pomkną nić żywotá [...] Dotąd mię będzie budzić wielka łáfká twoiá *ZbylPRozm A3v*].

a. *Przedłużyć ważność [czego]* (1) : y Rołkazała my w. K.M. zażądaniem moiem/ gleitv pomknać kv fprawie/ przeł fwego włáfnego komornika/ Hendrika/ alem go nie mógl (przeł fzełć dni czekaiącz) dołtać *SeklWyzn 4v.*

2. Przesunąć, przemieścić (4) :

[*pomknąć kogo od czego*: A iż już p. hetman do tego przywiódł żołnierze, że ich od granic pomknął a nad Warszawą circum circa leże naznaczył *AktaSejmikPozn 1590/144.*]

[*pomknąć kogo ku czemu*: Przeto co naprędzey być mogło nápomináiąc fię/ y pracy nie lituiąc/ w lektyce ku morzu iy pomknęli. *CiceroKosz e3v.*]

Zwrot: »granic pomknąć« = *powiększyć obszar; flnes profferre Mącz, Cn; propagare a. proterminare flnes Cn (2)*: Granic pomknąć á máyetności [!] álbo pánítwá íwego rozszerzić. *Mącz 127d*; widzę mężné Boleśławy/ Prze których dzielność/ y ítáteczné íprawy/ Polkáká ízóroko íwych gránic pómknęłá *KochPieś 12.*

[*»nazad pomknąć«*: Już o tym mówią, że równo [z] ścianą p. Wo[j]ciechową na ulicę wystąpić chcą, co mieć tu magna consideratione, aby dopuszczone nie było, bo dla tego domku tego nazad pomkniono było, aby snadny był wjazd do ulice ku mnichom *OpisyPozn 1593 nr 20.*]

a. Zmienić miejsce w umownym układzie (2) :

pomknąć czego (1): Papież [...] też świąt íwych pomknął: á tym zámiełzanie wielkie wżędy/ wżákże íełli kędy/ tedy v nas ná Ruśi znáczne vczyńił *CzechEp 381.*

pomknąć co (1): [*Zakon*] Nie ták dáleko zákázuie krewności, ále potym záložono, áże do czwartégo ítopniá: A to dla tego pomkniono, áby lám bliżéy do vítáwy Bożey nie pomysłáli ludzie *SarnStat 600.*

3. *Wziąć pod uwagę [czego] (2)* : Coż my tedy wyfthępuiemy w tym/ gdy tego wirfzá pomkniemy y rzeczemy: że Bog nietylko íełt/ co íełt rzecz mnieyśza/ ále y owfzem íełt lámá íłtnóć *SarnUzn B8v.*

Zwrot: »pomknąć rzeczy [ku czemu]« = *zająć się jakimś tematem (1)*: Na íkończeniu tych Kfýąg czwartych/ pomkniemy rzeczy ku podeśzwam *SienLek 123v.*

4. Szybko podążyć (3) : Gradu movere, Pomknąć. *Mącz 147c.*

pomknąć ku czemu (1): Boć fie ia téż ná zły raz w bitwie nienáwinę: Potym co oberwałzy [!]/ pomknę ku domowi *WyprPl C3.*

Zwrot: »nogami po ziemi pomknąć« = *zatupać (1)*: Supplodere terram pedibus, Nogami po ziemi pomknąć/ Zákołátác ná kogo. *Mącz 303c.*

Synonimy: 1. *odemknąć, odłożyć, odwlec, przedłużyć*, 3. *rozważyć*; 4. *pośpieszyć*.

Formacje współrdzenne cf MKNAĆ.

Cf [POMKŁY], POMKNIENIE, POMKNION